

ГОНЧАР М.С.

*Аспірант кафедри земельного та екологічного права ЗДУ,
головний спеціаліст юридичного відділу Запорізького
обласного управління земельних ресурсів*

ЩОДО ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ ДЕРЖАВНОЇ І КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Актуальність питання щодо розмежування земель державної і комунальної власності не викликає сумнівів.

Розмежування земель державної і комунальної власності в Україні повинно здійснюватись на підставі відповідного Закону, який згідно із п. 4 Прикінцевих положень Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року Кабінету Міністрів України необхідно розробити у шестимісячний строк після опублікування цього Кодексу та передати на розгляд Верховній Раді України. Земельний кодекс було офіційно опубліковано в газеті "Урядовий кур'єр" 15 листопада 2001 року за № 211-212. Отже, заходи, зазначені у цьому пункті, належало б здійснити до 15 травня 2002 року.

Але і досі Закон України "Про розмежування земель державної і комунальної власності" відсутній, а існує лише його проект (додається).

І тому, на теперішній час діє п. 12 Перехідних положень ЗК України, а саме: до розмежування земель державної і комунальної власності повноваження щодо розпорядження землями в межах населених пунктів, крім земель, переданих у приватну власність, здійснюють відповідні сільські, селищні, міські ради, а за межами населених пунктів - відповідні органи виконавчої влади.

З метою забезпечення реалізації конституційних прав територіальних громад сіл, селищ, міст на землю у період до законодавчого

врегулювання питань розмежування земель державної і комунальної власності Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 1 серпня 2002 року № 1100, якою затвердив Тимчасовий порядок розмежування земель права державної і комунальної власності (додається).

Цим Порядком встановлюється механізм розмежування земель права державної і комунальної власності в Україні.

Підставою для організації робіт з розмежування земель в межах населених пунктів є рішення про розмежування цих земель, що приймаються відповідними сільськими, селищними, міськими радами за погодженням з органами виконавчої влади, підставою для розмежування земель за межами населених пунктів - рішення про розмежування цих земель, що приймаються органами виконавчої влади за погодженням з відповідними органами місцевого самоврядування. Такий підхід відповідає вимогам п. 10 Перехідних положень ЗК України.

Розмежування земель права державної і комунальної власності здійснюється в межах адміністративно-територіальних утворень. Проведення робіт, пов'язаних з передачею земель права державної власності у комунальну власність, покладається на відповідні державні органи земельних ресурсів.

Відповідно до Тимчасового порядку Інструкція щодо формування земельних ділянок під час розмежування земель затверджується Державним комітетом України по земельних

ресурсах. Така Інструкція на теперішній час поки ще відсутня.

Видатки, пов'язані з виконанням робіт щодо передачі земель права державної власності у комунальну власність, здійснюються за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Таким чином, Законом України "Про Державний бюджет України на 2003 рік" та бюджетами сіл, селищ, міст на 2003 рік повинно бути передбачено в частині видатків кошти на виконання робіт щодо розмежування земель державної і комунальної власності.

На виконання постанови КМУ від 01.08.2002 р. № 1100 Запорізькою облдержадміністрацією було прийняте розпорядження "Про розмежування земель права державної і комунальної власності" від 18.09.2002 № 385 (додається), яким регулюються питання розмежування земель в межах Запорізького регіону

Додаток 1

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 1 серпня 2002 р. N 1100

Київ

Про затвердження Тимчасового порядку розмежування земель права державної і комунальної власності

З метою забезпечення реалізації конституційних прав територіальних громад сіл, селищ, міст на землю у період до законодавчого врегулювання питань розмежування земель державної і комунальної власності та відповідно до статей 13, 83, 84 і пункту 10 розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

Затвердити Тимчасовий порядок розмежування земель державної і комунальної власності (додається).

Прем'єр-міністр України А. КІНАХ
Інд. 22

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 1 серпня 2002 р. N 1100

ТИМЧАСОВИЙ ПОРЯДОК

розмежування земель права державної і комунальної власності

1. Цим Порядком встановлюється механізм розмежування земель права державної і комунальної власності в Україні.

2. Розмежування земель права державної і комунальної власності полягає у здійсненні організаційних і правових заходів щодо визначення і передачі земельних ділянок із державної власності у комунальну.

3. Із земель права державної власності у власність територіальних громад сіл, селищ, міст передаються

а) землі загального користування населених пунктів (майдани, вулиці, проїзди, шляхи, набережні, пляжі, міські сади, парки, лісо-, гідропарки, сквери, бульвари, місця знешкодження та утилізації відходів тощо);

б) землі житлової забудови, земельні ділянки під готелями, гуртожитками, а також земельні ділянки, призначені для житлової забудови згідно з містобудівною документацією;

в) землі під об'єктами соціально-культурного призначення:

під закладами освіти - дошкільними навчальними закладами, середніми закладами освіти, закладами освіти для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації, позашкільними закладами освіти, професійно-технічними закладами освіти, комунальними і приватними вищими закладами освіти, закладами післядипломної освіти;

під установами охорони здоров'я, соціального забезпечення - санітарно-профілактичними, лікувально-профілактичними, фізкультурно-оздоровчими, закладами охорони

здоров'я (фельдшерсько-акушерськими або фельдшерськими пунктами, поліклініками, диспансерами, амбулаторіями, лікарнями, станціями швидкої медичної допомоги, аптеками, будинками-інтернатами тощо);

під установами відпочинку - туристичними базами, дитячими та молодіжними, туристично-оздоровчими таборами, туристичними притулками, пансіонатами, базами відпочинку, мотелями, кемпінгами, яхт-клубами, стаціонарними і наметовими туристично-оздоровчими таборами, будинками рибалок і мисливців, дитячими туристичними станціями;

під фізкультурно-спортивними спорудами - спортивними залами, басейнами, стадіонами;

під культурно-освітніми, мистецькими установами - клубами, палацами, кінотеатрами, відеозалами, театрами, музеями, концертними залами, цирками, універсальними спортивно-видовищними залами, бібліотеками, а також культовими спорудами;

під підприємствами торгівлі, громадського харчування та побутового і комунального обслуговування - магазинами, пунктами прийому вторинної сировини, торговельними центрами, ринками, їдальнями, купінарнями, кафетеріями, ресторанами, хімчистками, пральними, лазнями, саунами; пожежним депо, бюро похоронного обслуговування і траурних обрядів, крематоріями і кладовищами;

під банківськими установами, юридичними консультаціями, нотаріальними конторами, комунальними і приватними проектними та конструкторськими установами;

г) землі під об'єктами інженерного обладнання в межах населених пунктів (водопостачання і каналізації, центрального гарячого водопостачання тощо), а також об'єктами електро- і теплопостачання;

г) землі під під'їзними залізничними шляхами, спорудами і пристроями різних видів міжселіщного і приміського транспорту для обслуговування пасажирських і вантажних перевезень, включаючи землі під станціями технічного обслуговування, автозаправними станціями, автостоянками, мийними пунктами тощо;

д) землі таксомоторних, автобусних і

тролейбусних парків, трамвайних депо і депо метрополітену;

е) земельні ділянки промислових підприємств комунальної та приватної форми власності;

є) землі під об'єктами культурної спадщини:

під археологічними об'єктами - під городищами, курганами, залишками стародавніх поселень, стоянок, укріплень, військових таборів, виробництв, іригаційних споруд, шляхів, могильників, культовими місцями і спорудами, мегалітами, наскельними зображеннями, ділянками історичного культурного шару полями давніх битв, рештками життєдіяльності людини, що містяться під водою, за винятком тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

під історичними об'єктами - під будинками, спорудами, їх комплексами (ансамблями), окремими похованнями та некрополіями, визначними місцями, пов'язаними з важливими історичними подіями, з життя та діяльності відомих осіб, культурою та побутом народів, за винятком тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

під об'єктами монументального мистецтва - під об'єктами, на яких розташовані твори образотворчого мистецтва, як самостійні (окремі), так і ті, що пов'язані з архітектурними, археологічними чи іншими пам'ятками або з утворюваними ними комплексами (ансамблями), за винятком тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

під об'єктами архітектури та містобудування - під історичними центрами, вулицями, кварталами, площами, архітектурними ансамблями, залишками давнього планування та забудови, окремі архітектурні споруди, а також пов'язані з ними твори монументального, декоративного та образотворчого мистецтва, за винятком тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

ж) землі під об'єктами природно-заповідного фонду (під заказниками, пам'ятками природи, ботанічними садами, зоологічними парками, дендрологічними парками та парками -

пам'ятками садово-паркового мистецтва, ландшафтними парками), які не мають загальнодержавного значення,

з) землі лісового фонду в межах населених пунктів;

й) землі під водними об'єктами місцевого значення (поверхневими водами, які знаходяться і використовуються в межах однієї області і які не віднесені до водних об'єктів загальнодержавного значення, природними водоймами (озерами), болотами, водотоками (річками, струмками);

і) земельні ділянки, які використовуються для забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування,

ї) земельні ділянки із земель сільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності і використовуються для ведення особистих селянських господарств, сінокосяння та випасання худоби, садівництва, городництва.

4. У процесі розмежування у державній власності залишаються землі:

а) атомної енергетики та космічної системи;

б) оборони, крім земельних ділянок під об'єктами соціально-культурного, виробничого та житлового призначення,

в) під об'єктами природно-заповідного фонду та історико-культурними об'єктами, що мають загальнодержавне значення,

г) під водними об'єктами загальнодержавного значення,

ґ) які використовуються для забезпечення діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади, Національної академії наук України, державних галузевих академій наук,

д) зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

е) під береговими смугами водних шляхів, віднесених до водних об'єктів загальнодержавного значення,

є) сільськогосподарського призначення, які використовуються для ведення товарного

сільськогосподарського виробництва, державних сільськогосподарських та лісового господарських науково-дослідних установ, навчальних закладів та дослідних господарств, учбових господарств навчальних закладів, державних сортовипробувальних станцій і сортодільниць, елітно-насінницьких і насінницьких господарств, державних племінних заводів і господарств, конезаводів, а також землі лісового фонду поза межами населених пунктів;

ж) із затвердженими запасами кривих впадин;

з) під державними підприємствами, установами, організаціями - вищими закладами освіти, закладами післядипломної освіти;

науково-медичними закладами охорони здоров'я, госпітальми, санаторно-курортними, оздоровчими установами; проектними і конструкторськими установами; об'єктами зв'язку, радіомовлення, телебачення; промисловими підприємствами та іншими державними об'єктами нерухомого майна, що не підлягають приватизації; пасажирськими залізничними станціями, автовокзалами і автостанціями, міськими аеровокзалами, річковими і морськими вокзалами, вантажними станціями і дворами, перевалочними пунктами; станціями, що обслуговують наливні та інші бази, тощо.

Землі права державної власності, зазначені у підпунктах "е"- "з", можуть бути передані у комунальну власність виключно за рішенням Кабінету Міністрів України.

5. Право на землю територіальних громад сіл, селищ, міст (крім міст Києва і Севастополя, міст республіканського та обласного значення) виникає після затвердження меж земельних ділянок комунальної власності Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями за погодженням з відповідними органами місцевого самоврядування.

Право на землю територіальних громад міст Києва і Севастополя, міст республіканського та обласного значення виникає після затвердження меж земельних ділянок комунальної власності Кабінетом Міністрів України за погодженням з відповідними

органами місцевого самоврядування.

6. Межі земельних ділянок права державної власності із земель, визначених пунктом 4, крім земельних ділянок під об'єктами нерухомого майна, яке перебуває у сфері управління районних державних адміністрацій, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Межі земельних ділянок права державної власності, на яких розміщені об'єкти нерухомого майна, що перебувають у сфері управління районних державних адміністрацій, визначаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською і Севастопольською міськими державними адміністраціями.

Межі земельних ділянок сільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності за межами населених пунктів, визначаються відповідними районними державними адміністраціями, а в межах міст Києва і Севастополя - відповідно Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, в межах міст республіканського та обласного значення - відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим і обласними державними адміністраціями.

7. Підставою для організації робіт з розмежування земель права державної і комунальної власності в межах населених пунктів є рішення про розмежування цих земель, що приймаються відповідними сільськими, селищними, міськими радами за погодженням з органами виконавчої влади.

Підставою для організації робіт з розмежування земель права державної і комунальної власності за межами населених пунктів є рішення про розмежування цих земель, що приймаються органами виконавчої влади за погодженням з відповідними органами місцевого самоврядування.

8. Розмежування земель права державної і комунальної власності здійснюється в межах адміністративно-територіальних утворень.

9. Проведення робіт, пов'язаних із передачею земель права державної власності у комунальну власність, покладається на відповідні державні органи земельних ресурсів.

10. Державні органи земельних ресурсів разом з місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування відповідно до пунктів 3 і 4 формують земельні ділянки, які можуть передаватись у комунальну власність, а також ті, що залишаються у державній власності.

Під час формування земельних ділянок визначаються їх межі.

Інструкція щодо формування земельних ділянок під час розмежування земель права державної і комунальної власності затверджується Держкомземом.

11. Видатки, пов'язані з виконанням робіт щодо передачі земель права державної власності у комунальну власність, здійснюються за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Додаток 2

Проект

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО РОЗМЕЖУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ ДЕРЖАВНОЇ І КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Цей Закон визначає правові засади організації передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст з метою формування матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування.

Стаття 1. Правове регулювання відносин, що виникають при організації передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність

Правове регулювання відносин, що виникають при організації передачі земель державної власності у комунальну власність, здійснюється Конституцією України, Земельним кодексом України, цим законом, а також прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

Стаття 2. Принципи передачі земель державної власності у комунальну

Передача земель державної власності у

комунальну базується на таких принципах:

- а) безоплатність передачі;
- б) узгодженість інтересів держави і територіальних громад у володінні і розпорядженні земельними ділянками;
- в) забезпечення екологічної безпеки, підтримання екологічної рівноваги;
- г) забезпечення умов захисту суверенітету і національної безпеки держави.

Стаття 3. Обмеження у передачі земель державної власності у комунальну власність

У комунальну власність в процесі розмежування із земель державної власності не можуть передаватись:

- а) землі атомної енергетики та космічної системи;
- б) землі оборони, крім земельних ділянок під об'єктами соціально-культурного, виробничого та житлового призначення;
- в) землі під об'єктами природно-заповідного фонду та історико-культурними об'єктами, що мають національне та загальнодержавне значення;
- г) землі під водними об'єктами загальнодержавного значення (внутрішніми морськими водами та територіальним морем, озерами, водосховищами, річками і каналами, що знаходяться і використовуються в межах більш як однієї області, а також їх протоками всіх порядків; водні об'єкти в межах територій природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, а також віднесені до категорій лікувальних);
- г) земельні ділянки, які використовуються для забезпечення діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади, Національної академії наук України, державних галузевих академій наук;
- д) земельні ділянки зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- е) земельні ділянки земель сільськогосподарського призначення, розташовані поза межами населених пунктів, які використовуються для ведення товарного сільськогосподарського виробництва;
- ж) земельні ділянки державної власності із

затвердженими запасами корисних копалин загальнодержавного значення

Стаття 4. Землі державної власності, що можуть передаватись у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст

1. Із земель державної власності у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст можуть передаватись:

- а) землі загального користування населених пунктів (майдани, вулиці, проїзди, шляхи, набережні, пляжі, міські сади і парки, лісо-луго-гідропарки, сквери, бульвари, місця знешкодження та утилізації відходів тощо);
- б) землі житлової забудови, незалежно від відомчої належності будинків, будівель (крім приватизованих земельних ділянок житлової забудови), земельні ділянки під готелями, гуртожитками, а також земельні ділянки, призначені для житлової забудови у відповідності до містобудівної документації;
- в) землі під об'єктами соціально-культурного призначення незалежно від відомчої належності закладів:

під установами народної освіти - дитячими дошкольними установами, загальноосвітніми школами, школами-інтернатами, ліцеями, професійно-технічними, середніми спеціальними та вищими навчальними закладами;

під установами охорони здоров'я - фельдшерськими-акушерськими або фельдшерськими пунктами, поліклініками, диспансерами, амбулаторіями, лікарнями, госпітальми, станціями швидкої медичної допомоги, аптеками, санітарно-культурними і оздоровчими установами;

під установами відпочинку - пансіонатами, базами відпочинку, туристськими базами, молодіжними, позашкільними, оздоровчими таборами, мотелями, кемпінгами, притулками;

під фізкультурно-спортивними спорудами - спортивними залами, басейнами стадіонами;

під установами культури, мистецтва, культовими спорудами - клубами, палацами, кінотеатрами, відеозалами, театрами, концертними залами, цирками, універсальними спортивно-видовищними залами, масовими бібліотеками, культовими спорудами;

під підприємствами торгівлі громадського харчування та побутового і комунального обслуговування - магазинами, пунктами прийому вторинної сировини, торговими центрами, ринками; їдальнями, кулінарними, кафетеріями, ресторанами, хімчистками, пральними, банями, саунами; пожежними депо, бюро похоронного обслуговування і траурних обрядів, крематоріями і кладовищами;

під банківськими установами, районними, міськими, обласними судами, юридичними консультаціями, нотаріальними конторами, проектними і конструкторськими установами;

г) землі під об'єктами інженерного обладнання в межах населених пунктів (водопостачання і каналізації, центрального гарячого водопостачання тощо), а також об'єктами електро- і тепlopостачання; г) землі під під'їзними залізничними шляхами;

д) землі під спорудами і пристроями різних видів міжселищного і приміського транспорту для обслуговування пасажирських і вантажних перевезень, включаючи землі під пасажирськими залізничними станціями, автовокзалами і автостанціями, міськими аеровокзалами, річковими і морськими вокзалами, вантажними станціями і вантажними дворами, станціями, що обслуговують наливні та інші бази, перевалочними районами і перевалочними пунктами тощо;

е) землі під станціями технічного обслуговування, автозаправочними станціями, автостоянками, мийними пунктами тощо;

є) землі під гаражами відомчих автомобілів та автомобілів спеціального призначення, таксомоторних, автобусних і тролейбусних парків, трамвайних депо і депо метрополітену;

ж) землі під об'єктами зв'язку, радіомовлення, телебачення;

з) землі промисловості в межах населених пунктів, а також земельні ділянки промислових підприємств комунальної форми власності за їх межами;

и) землі під пам'ятками історії (будинками, спорудами, пам'ятними місцями, пов'язаними із найважливішими історичними подіями у житті народу, а також з розвитком суспільства і держави, науки і техніки, культури і побуту

народів, з життям видатних діячів науки, літератури, мистецтва, політичних, державних і військових діячів, місць їх поховань, місць масових репресій) за виключенням тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

і) землі під пам'ятками археології (під городищами, курганами, рештками давніх поселень, укріплень, виробництв, каналів, доріг, під давніми місцями поховань, кам'яними статуями, наскальними зображеннями, ділянками історичного культурного шару давніх населених пунктів), за виключенням тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

ї) землі під пам'ятками містобудування і архітектури (під архітектурними ансамблями і комплексами, історичними центрами, кварталами, площами, вулицями залишками планування і забудови населених пунктів; під спорудами цивільної, промислової, військової, культової архітектури, народного зодчества, а також пов'язаними з ними творами монументального, образотворчого, декоративно-прикладного і садово-паркового мистецтва) за виключенням тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

й) землі під пам'ятками монументального мистецтва (під художніми скульптурними монументами та іншими творами монументального та іншими творами монументального і декоративного мистецтва, що стоять окремо) за виключенням тих, що мають національне та загальнодержавне значення;

к) землі під територіями і об'єктами природно-заповідного фонду (під заказниками, пам'ятками природи, ботанічними садами, дендрологічними парками та парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва, регіональними ландшафтними парками), які не мають загальнодержавного значення;

л) землі лісового фонду в межах населених пунктів;

м) землі водного фонду під водними об'єктами місцевого значення (поверхневими водами, що знаходяться і використовуються в межах однієї області і які не віднесені до водних об'єктів загальнодержавного значення, природними водоймами (озерами), болотами,

водотоками (річками, струмками): штучними водоймами (водосховищами, ставками) і каналами; іншими водними об'єктами, прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, береговими смугами водних шляхів;

н) земельні ділянки, які використовуються для забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування,

о) земельні ділянки іншого природоохоронного призначення: водно-болотних угідь, що не віднесені до земель лісового і водного фонду та земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу наукову цінність.

2. До складу земельних ділянок, які можуть передаватись із державної власності у комунальну власність, можуть включатися і інші ділянки, що мають важливе значення для соціально-культурного і економічного розвитку відповідних територіальних громад.

Стаття 5. Визначення права власності на землю територіальних громад при передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність

Право комунальної власності на землю територіальних громад сіл, селищ, міст виникає після одержання уповноваженими ними особами документів, що посвідчують це право, та державної їх реєстрації у відповідності до законодавства.

Стаття 6. Визначення права спільної власності територіальних громад при передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність

1. При передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність територіальні громади сіл, селищ, міст можуть об'єднувати за згодою відповідних районних і обласних рад на договірних засадах земельні ділянки, що передаються у їх власність з визначенням часток кожного із учасників (спільна часткова власність).

2. Суб'єктами права спільної власності на земельні ділянки територіальних громад можуть бути відповідні районні та обласні ради.

3. Посвідчення права спільної часткової власності на землю територіальних громад

здійснюється після укладення договору про спільну власність на земельну ділянку.

4. Управління земельними ділянками права спільної власності територіальних громад здійснюють відповідні місцеві державні адміністрації за рішеннями районних і обласних рад.

Стаття 7. Визначення переліку земельних ділянок, державної власності, що не передаються у комунальну власність

1. Перелік земельних ділянок державної власності, що не передаються у комунальну власність, на яких розміщені об'єкти нерухомого майна, що належать до сфери управління Президента України, Верховної Ради України, Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищого Господарського Суду України, Генеральної прокуратури України, центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук, державних галузевих академій наук, а також тих, на яких розміщені об'єкти нерухомого майна, що перебувають у сфері управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій, визначаються Кабінетом Міністрів України.

2. Переліки земельних ділянок державної власності, що не передаються у комунальну власність, на яких розміщені об'єкти нерухомого майна, що перебувають у сфері управління районних державних адміністрацій, визначаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями.

Стаття 8. Визначення переліків земельних ділянок державної власності, що не передаються у комунальну власність із земель сільськогосподарського призначення

Перелік земельних ділянок державної власності, що не передаються у комунальну власність, із земель сільськогосподарського призначення поза межами населених пунктів визначаються відповідними районними державними адміністраціями, а в межах міста Севастополя - Севастопольською міською державною адміністрацією.

Стаття 9. Ініціювання передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність

Рішення щодо проведення робіт по передачі земель державної власності у комунальну власність територіальним громадам сіл, селищ і міст приймають відповідні сільські, селищні і міські ради за погодженням з відповідними органами виконавчої влади.

Стаття 10. Підстави для оформлення документів, що посвідчують право власності на землю територіальних громад при передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність

1. Підставою для оформлення документів, що посвідчують право власності на землю територіальних громад при передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність є нормативно-правові акти Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій щодо затвердження переліків земельних ділянок, на які у відповідних територіальних громадах виникає право власності.

2. Затвердження переліків земельних ділянок державної власності, що передаються у комунальну власність, здійснюється з урахуванням висновків відповідних районних державних адміністрацій, а також сільських, селищних, міських, районних і обласних рад.

3. У випадках виникнення спорів, пов'язаних з передачею земель державної власності у комунальну власність, підставою для оформлення документів, що посвідчують право власності на землю територіальних громад є судові рішення, які вступили в законну силу.

Стаття 11. Порядок передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність територіальних громад

1. Організація робіт, пов'язаних із передачею земель державної власності у комунальну власність, покладається на відповідні місцеві державні органи земельних ресурсів.

2. Передача земельних ділянок із земель державної власності в комунальну власність здійснюється в межах адміністративно-

територіальних одиниць.

3. Витрати, пов'язані із передачею земель державної власності у комунальну власність, здійснюється за рахунок коштів державного і місцевого бюджетів пропорційно частки земель відповідної власності.

Варіант:

Розподіл витрат між державним і місцевими бюджетами, пов'язаних із передачею земель із державної власності у комунальну власність, здійснюється в порядку, який встановлюється Кабінетом Міністрів України.

4. До передачі земельних ділянок державної власності у комунальну власність територіальних громад мають бути визначені у встановленому законом порядку межі сіл, селищ, міст, адміністративних районів, областей та Автономної Республіки Крим.

5. Центральний орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів, разом із іншими центральними органами виконавчої влади, відповідно до підстав, викладених у статтях 3,4 цього закону формують земельні ділянки на які, відповідно, у держави та територіальних громад сіл, селищ і міст виникає право власності і готують кадастрові матеріали.

При формуванні земельних ділянок визначаються їх межі. У випадках, коли межі земельних ділянок геодезичне не визначені проводиться їх опис.

6. Кадастрові матеріали по земельній ділянці, яка влючається у перелік, містять відомості про:

- б) розмір;
- в) цільове призначення;
- г) природний і господарський стан;
- д) грошову оцінку.

До кадастрових матеріалів прикладаються плани земельних ділянок.

7. Формування земельних ділянок державної і комунальної власності і підготовка кадастрових матеріалів по них здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Вирішення спорів, пов'язаних з передачею земель державної власності у комунальну власність

1. Спори між державою і територіальними

громадами, пов'язані з передачею земель державної власності у комунальну розв'язуються зацікавленими сторонами з використанням узгоджувальних процедур.

2. У випадках недосягнення взаємно узгодженого рішення спір вирішується в суді.

Прикінцеві положення

1. Закон набирає чинності в місячний строк після його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України:

підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін і доповнень до законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям цього закону,

затвердити порядок формування земельних

ділянок державної і комунальної власності і підготовки кадастрових матеріалів по них;

встановити порядок розподілу витрат між державним і місцевими бюджетами, пов'язаних із передачею земель із державної власності в комунальну власність;

провести в експериментальному порядку протягом 2002-2003 років виконання робіт, пов'язаних із розмежуванням земель державної і комунальної власності в містах Києві, Дніпропетровську і Севастополі.

Ганна Гулекська

Аспірант ЗДУ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У ГАЛУЗІ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Будь-яке сучасне явище або процес має своє коріння в минулому, яке кризь відображення у теперішньому націлене у майбутнє. Тому наукове дослідження правових явищ та процесів не може бути обмежене їх теперішнім станом існування, оскільки за цих умов буде втрачено причинно-наслідковий зв'язок в історичному розвитку [1].

Нині триває процес реформування законодавства України, зокрема такої його важливої складової галузі публічного права, як адміністративне, норми якої повинні визначати адміністративно-правові відносини нового типу, щоб вони були спрямовані на забезпечення, перш за все, пріоритету прав та свобод громадян, забезпечення рівноваги між інтересами держави